

ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን፡ ውድብ/ሰልፊ ንምፍጣር

ዶስ ወይ ባይቶ ንምምስራት እዩ ተነዲፉ ...?

ብቀዳምነት ኩሉኹም፡ ንፍትሕን ደሞክራሲያዊ ለውጥን ኣብ ኤርትራ እትቃለሱ/ሳ ዘለኹም/ኸን ደቂ ሃገር፡ ብምኸንያት ተላባዲ ሕማም (Covid 19) ዓለም ኣብ ሻቅሎትን ሸብድብድን እትርከቡ ዘላ እዋን፡ ኣብ ማዓልታዊ ናብራኹም ይኹን ጸጋ ጥዕናኹም ሕጉሳት ክትህልዉ ዘሎኒ ትምኒት ገደብ የብሉን። እምባኣር ከስ ድሕሪ ጽቡቕ ትምኒት፡ ኣብቲ ንኸዛረቡሉ ዝደፋፋ-አኒ ዘሎ ሓሳብ ክኣቱ። ከምዝዘከር፡ ኣብ ዝሓለፈ እዋን፡ ብ-ዕለት 22.06.2020ዓ.ም.ፈ.፡ ነዚ „ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን“ ብዝምልከት፡ „መን እዩ ዋና ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን? እቲ ህዝቢ ባዕሉ ዶስ ዋላ ሽማግሌታቱ“፡ ዝብል ኣርእስቲ ዝሓዘት ጽሕፍቲ ኣብ መራኽቢ ብዙሓን (WhatsApp-ን) ኣብ ማዕከናት ዜናን ከም እትዝርጋሕ ገይረ ነይረ። ኣብታ ጽሕፍቲ እቲ ኣዛረቢ ቀንዲ ምኸንያት፡ እቲ ብ-ዘርጋሕቲ ሰነድ (ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን) ዝተዋሃበ፡ መልክዕ ኣፈርክቡ ዝሓዘ ጃጸራ፡ ማለት ኣብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ (ካብ 16.06. — 16.07.2020) ግብረ መልሲ ክዋሃብ፡ ዝቐረበ ጠለብ፡ እዩ ነይሩ። ነዚ ጠለብዚ መሰረት ብምግባር ኣብታ ጽሕፍቲ ሰለስተ (3) ሕቶ ኣቅሪቦ ነይረ። ንሳተን ካኣ፡ (1) እቲ ትጽቢት ዝግበረሉ ዘሎ ግብረ መልሲ ካብ መን እዩ ክዋሃብ፡ ካብ ህዝቢ ዶ ዋላስ ሽማግሌታቱ፤ (2) ኣብዚ ህዝቢ ካብ ገዝኡ ከይወጽእ፤ ኣኼባታት ከይግበር፡ ተኸልኪልሉ ዘሎ እዋናት፡ ስለምንታይ እዩ ኣብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ ግብረ መልሲ ክዋሃብ ዝድለ ዘሎ፤ (3) ሽማግሌታት ናይ መብዛሕትእን ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ግዚያውያን ስለዝኾኑ፡ ብቀዳምነት ሕጋውያን ክኾኑ፡ ዕድል ዘይዋሃብ፤ እዩን ዝብላ ነይረን። ኣብታ ጽሕፍቲ፡ ኣብዘን ሰለስተ ሕቶታት ዙተኮሪ ዛዕባ እንተዘይኮይኑ፡ ኣብ ትሕዝቶ ናይ „ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን“ ኣትዮ ክዛረብ ከምዘይኮንኩ ሽዑ ሓቢረ ነይረ። ሕጂ ግን ግዜኡ ኮይኑ፡ ገለ ካብ ትሕዝቶ ናይዚ፡ „ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን“፡ ክፍትሾ መሪጸ።

አነ ብወገነይ፡ ኣብ ጀርመን ዝርከባ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ብሓባር ክቃለሳሉ ዘኸእለን ባይታ ክፈጥራ ኣለወን፡ ዝብል ዕግበት ስለዝነበረንን ዘሎኒን፡ ንኸልትኡ ሰነዳት፡ ነቲ „ንድፊ“ ይኹን ነቲ „ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን“፡ ካብ መጀመርያ ክሳብ መጨረሻ ብተገዳስነት እዩ ፈቲሸዮ። ካብ ናተይ ዕግበት ተበገሰ ርእይቶይ ከቐምጥ እንተኾይኑ፡ ብቅዓት ናይቶም ነዚ ሰነዳትዚ ዝነደፉ፡ ከምዚ ዝኣመሰለ ሰነድ ክዳልዉ ምኸኣሎም፡ ምንም እኳ ኣናኣኢስካ ክራኣይ ዘይብሉ ነገር ይኹን እምበር፡ ንትሕዝቶ ናይዚ ሰነዳት እዚ ብዝምልከት ግን፡ ብፍላይ ካኣ፡ ትሕዝቶ ናይቲ „ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን“፡ ሰብ ብግቡእ እንተፈቲሸዎ፡ ካብ መልሲ ንላዕሊ፡ ሕቶታት ክተቅርብ ዝዕድም ሰነድ ኮይኑ ረኺቡዮ። ኣብ መእተዊ ናይቲ ህንጻ ሕገ „ባይቶ ይአክል ጀርመን ናይተን ብኣውራጃታትን ብኸተማታትን ኣብ ሃገር ጀርመን „ይአክል ንምልኪ“ ኢለን ዝተበገሳ ህዝባውያን ስርርዓት ጥርናፊ እዩ።“፡ እትብል ነጥቢ ሰፊራ ኣላ። እዛ ነጥቢ እዝኣ ብግቡእ እንተፈቲሸዋ፡ ተኸልትን ዋናታትን ናይዚ ባይቶ እዚ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ምኽኣን እያ ትሕብረና። እዚ እንተኾይኑ እምባኣር እቲ ሓቂ፡ እተን ኣባላት ባይቶ ክኾና ዘለወን እተን እዚ ባይቶዚ ንኸምስረት ወሳኒ ተራ ዝጻወታ ዘለዋን ከምኡውን እተን ኣብ መጻኢ ኣብዚ ባይቶ ዝጽምቡን ህዝባዊ ምንቅስቃሳት እዩን። እዘን ምንቅስቃሳት እዚኣተን ካኣ፡ ከምቲ ህንጻ ሕገ ባይቶ „ሻድሻይ ምዕራፍ፡ ዓንቀጽ 12፡ ቐጽሪ 2. ዘፍቅዶ፡ ገለ ዝተወሰነ ቐጽሪ ሰባት ካብ ሽማግሌታተን ናብ ባይቶ ብምስዳድ፡ ውክልንኤን የረጋግጸ።

እምባኣርከስ ነታ ኣቀድም ኣቢላ ዘቅረብክዋ፡ ኣብ መእተዊ (ህንጻ ሕገ ባይቶ ይአክል ጀርመን) ዘላ ሓሳብን፡ ነዛ ኣብ ሻድሻይ ምዕራፍ፣ ዓንቀጽ 12፣ ቐጽሪ 2. ዝተንከፍክዋ ነጥቢ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ቀዳማይን ካላኣይን ምዕራፍ ኣብ ጎድኒ ገዲፈ፡ ክትዕ ካብ ምዕራፍ ሰለስተ፣ ዓንቀጽ 4.፣ ንንዩው ዘሎ ትሕዝቶ ናይ ህንጻ ሕገ ክኸውን እዩ። እዚ ማለት ግን ነብሲ ወከፍ፡ ድሕሪ ምዕራፍ ሰለስተ፣ ዓንቀጽ 4.፡ ዘለዉ ምዕራፋትን ዓንቀጻትን ኣብ ክትዕ ክወርዱ ኣለዎም ማለት ኣይኮነን፡ እንታይ ዓኣ ሕልፍ ሕልፍ ኢሉ፡ እተን ምስ እታ ኣብ መእተዊ ህንጻ ሕገ ዘላ ሓሳብን፣ ኣብ ሻድሻይ ምዕራፍ፡ ዓንቀጽ 12፡ ቐጽሪ 2. ዘላ ነጥብን፣ ዘይቃደዎ ምዕራፋትን ዓንቀጻትን ክፍትሸን ክፍትን እዩ። ቅድሚ ናብቲ ክዛተየሉ ዘበገሰኒ ዛዕባ ምስጋሪይ ግን፡ ክራኣይ ዘለዎ ሓቂ ኣሎ፡ ንሱ ኻኣ ሽማግሌታት መብዛሕትኤን ህዝባውያን

ምንቅስቃሳት አብ ጀርመን፡ ግዜያውያን ዳኦ እምበር ሕጋውያን ከምዘይኮኑ፡ አብዚ ከስምረሉ እፈቱ። ስለዚ መብዛሕትኦም ሽማግሌታት ምንቅስቃሳት ግዜያውያን ዳኦ እምበር ሕጋውያን ካብዘይኮኑ፡ ከመይ ገርካ እዩ ሕጋዊ ባይቶ ክትከል ዝድለ ዘሎ...? ስለመንታይ፡ ቅድሚ ባይቶ ምትካሉ፡ መጀመርያ ነዘን ምንቅስቃሳት እዚአተን፡ ሽማግሌታተን ካብ ግዜያውያን ናብ ሕጋውያን ሽማግሌታት ከሳጋግረኦም፣ ንባዕላተንውን ካብ ግዜያዊ ናብ ቆዋሚ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ክቅየራ፣ ዕድል ዘይዋሃበን ...? ዋላስ እቲ ክትከል ዝድለ ዘሎ መራሽቢ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት፡ „ባይቶ ይኣክል“፡ ዝባሃል ሽም ኣመምቕካ፡ ከምቲ ንካታተሎ ዘሎና፡ ሕጋዊ ውክልና ህዝቢ ዘለዎም ይኸኑ ዋላ ዘይብሎም ሽማግሌታት፡ ከምኡ ውልቀ-ሰባት ኣኻኽብካ፡ መልክዕ እዚ ባይቶ (ወከልቲ ህዝቢ ዝእከብሉ ገዛ ዲዩስ ዋላ ኣይፋሉን) ብዘየገድስ፡ ገርና፣ ሰሪሕና፣ ኣሎና፡ መበሊ ክኸውን ይድለ ስለዘሎ እዩ ...? እዚ እንተኾይኑ እቲ ትልሚ (Strategie)፡ ብናተይ መዓቀኒ፡ አብ ልዕሊ ሓጻ ገዛ ይስራሕ ከምዘሎ፡ ኮይኑ እዩ ዝርዳኦኒ።አብ ልዕሊ ሓጻ ዝስራሕ ገዛ ኻኣ፡ ዕድሚኡ ማይ ክሳብ ዝወቅዕ እዩ እምበር፡ ድሕሪዚ ቀጻልነት የብሉን። ስለዚ ኣብዚ፡ ወከልቲ ህዝቢ ዝእከብሉ ገዛ ዲዩ ክስራሕ ዝድለ ዘሎ፡ ዋላስ ከም ምስጢር ክታሓዝ ዝተደልየ ሓዲሽ ናይ ውደባ ቅርጺ (Modell) አብ መደብ ስለዘሎ እዩ ...? ዝብሉ ሕቶታት ክቃላቕሉ ትሕዝቶ ናይቲ ሰነድ (ህንጻ ሕጊ) ዝዕድም ምጃኑ ኣብዚ ከይሓበርኩ ናብቲ ዘበገሰኒ ዛዕባ ክሳገር ኣይመርጽን።

እምባኣር ነዘም አብ ላዕሊ ዘቅረብክዎም ሕቶታት መልሲ ክረኽቡ ምእንቲ፡ ናብቶም ሕጂ ክዛተየሎም ኣብ መደብ ኣቐሚጠዮም ዘለኹ ምዕራፋትን ዓንቀጻትን “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ክኣቱ። ከምቲ ኣቀዲም ኣቢሊ ዝሓበርክዎ፡ ከም ኣብነት እምባኣር እስከ ቦተን አብ ሳልሳይ ምዕራፍ ዘለዎ ዓንቀጻት ክብገስ። እዘን ዓንቀጻት እዚአተን፤ ዓንቀጽ 4. ንኣባልነት ዝምልከት፣ ዓንቀጽ 5. ብዛዕባ መስል፣ ዓንቀጽ 6. ብዛዕባ ግቡእ፣ ዓንቀጽ 7. ብዛዕባ ደው ምባልን ምስጋግን ኣባልነት፣ አብ ዝምልከት ነጥብታት እዩን ዘጠቃቕላ። እዘን ኣብ ምዕራፍ ሰለስተ፡ ካብ ዓንቀጽ 4. ክስሳብ ዓንቀጽ 7. ዘለዎ ነጥብታት ሓንቲ ድሕሪ እታ ሓንቲ ሰብ ብጽሞና እንተፈቲሽዎን፡ አብ ክንዲ ብዛዕባ ጭቡጥ (Tangible) ዝኾነ ነገር፣ ብዛዕባ እተን ነዚ ባይቶ እዚ ንምትካል፡ አብ ከተማ ጊሰን (Giesen) ሃገር ጀርመን፡ ዓቢ ተራ ዝተጻወታ ህዝባውያን ምንቅስቃሳትን ወከልተንን፣ ዝሓረብ፡ ብዛዕባ ሓደ ንጹር ዘይኮነ ውልቀ-ሰብ፡ ከመይ ገይሩ ኣባል ክኸውን ይኸእል፣ መሰሉኽ ከመይ ይመስል፣ ግብኡኽ እንታይ እዩ፣ ስለምንታይኻ ካብ ኣባልነቱ ይስጉግ፣ ዘንጽራ ነጥብታት እዩን። ግደ ሓቂ ክዛረብ እንተኾይኑ፡ ኩለን እዘን ዓንቀጻት እዚአተን፡ ከም ኣድማሳዊ መሰረታት ሕጊ፡ አብ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውደባ ክሰፍራ ባህርያዊ እዩ፡ ኮይኑ ግን እዚ ብጀርመን ደረጃ ክትከል ዝድለ ዘሎ መቃለሲ ባይታ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት፡ ወከልቲ ህዝቢ ዝእከብሉ ገዛ ዳኦ እምበር፡ ሓደ ውድብ ወይ ሰልፊ ስለዘይኮኑ፡ እዚ ህንጻ ሕጊ እዚ ክጥቀመሎም ዝግብኦ ...”ዝኾነ ሰብ” ዝብል ቋንቋ ዘይኮነስ፡ እንታይ ዳኦ ብዛዕባ እተን ነዚ ባይቶ ዝተኸለኦ ዘለዎ ህዝባውያን ምንቅስቃሳትን ወከልተንን እዩ ክዛረብ ነርዎ። ናዓይ ከምዝተረዳኦኒ ግን፡ ነድፍቲ እዚ ህንጻ ሕጊዚ ዝኾነ ሰብ እውን ክሳተፎ ከምዝኸእል ገይሮም ዝቐረጹም እዩ ዝመስል። እዚ እንተኾይኑ እቲ ሓቂ፡ እዚ ህንጻ ሕጊዚ ማዕርነት ኣባላት ባይቶ ዝግህስ ክኸውን ስለዝኸእል፡ ማዕርነት ዝጋሃሱ መቃለሲ ባይታ፡ ፍትሒ ክረጋግጽ ኣይክእልን እዩ፡ ዝብል ዕግበት እዩ ዘሎኒ።

ካብ ኩሉ፡ አብ ትሕዝቶ ናይዚ ህንጻ ሕጊዚ፡ ንክቅበለን ብጣዕሚ ዝኸበዳኒ፡ ንኣብነት አብ ሳልሳይ ምዕራፍ፡ ዓንቀጽ 4. ቁጽሪ 2.፣ ቁጽሪ 3.፣ ቁጽሪ 4. ዘለዎ ነጥብታት እዩን። ትሕዝቶ ናይዘን ነትጥብታት እዚአተን ብተገዳስነት እንተፈቲሽናየን፡ (ሀ) ቁጽሪ 2. ዓቕሚ ኣዳም ዝእኸለ፣ (ለ) ቁጽሪ 3. ኤርትራዊ ዘግነት ወይ መበቐል ዘለዎ፣ (ሓ) ቁጽሪ 4. አብ ሉዕላውነት ሃገር ኤርትራ ዝኣምን። እዩን ዝብላ። ቐምነገር ናይዘን ነጥብታት እዚአተን ካኣ፡ ከም መባእታ ናይ ሓደ ሕጊ፡ ናይ ምጽራይ መስርሕ እዩን ዘካይዳ። መስርሕ ናይ ምጽራይ ካኣ ስራሕ ናይተን አብ ዝተፈላለየ ከተማታት ጀርመን ተመስራተን ዘለዎ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ዳኦ እምበር፡ ናይቲ “ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ክኸውን ኣይግባእን። ስለምንታይ ንዝብል ሕቶ፡ ከም ሞኽባዕቲ ናይ ባይቶ ኮይነን ከገልግላ ዘለወን፣ ናይ ምጽራይ ዕማም ክታሓዝ ዘለዎ፣ ቦተን ነዚ ባይቶ ዝምስርታ ዘለዎ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ስለዝኾኑ፡ እዚ ክምስረት ዝድለ ዘሎ ባይቶ ግን፡ እዘን ኣብ ላዕሊ ጠቐሰየን ዘለኹ መሰረታውያን ነጥብታት ናይ ሓደ ሕጊ፡ አብቲ ክሰርሓሉ ነዲፍዎ ዘሎ ህንጻ ሕጊ ምስፋረን፡ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ንውሽጠን ክሰርሓሉ ዘኸእለን ሕጊ

ክነድፈ ከምዘይክእላ፡ ይዓግተን ከምዘሎ እዩ ከስምዕ ዝኸእል። ብኸለእ ኣዛራርባ፡ ኩለን እተን ነዚ ባይቶ ዝተኸለእ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት፡ ኣብ ክንዲ ካብ ነጻ ድልዩተን ተበጊሰን፡ ንውሽጠን ክማሓደራሉ ዝኸለለን ሕጊ ነዲፈን ቀጻልነት ከረጋግጽ ዝኸእል ባይታ ዘጣጥሓ፡ በዚ ሕጂ ተነዲፉ ዘሎ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ክቅዩዓን፣ ተማእዘዞቲ ናይ ባይቶ ኮይነን ክተርፋን ከምዘለወን፡ እዩ ዝሕብር። እቲ ውጽኢቲ ካለ፡ ናጽነት ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ዝሃሰሉ፡ እቲ ዝተኸለ ዘሎ ባይቶ ኅይታ ዝኸነሉ፡ ሃዋህው እዩ ክፍጠር። እዚ ማለት ካለ፡ ኣብ ክንዲ ነዚ ባይቶ ዝተኸለእ ዘለዎ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ወንንቲ ናይዚ ባይቶ ዝኸነ፣ ወክልተን ዝእከብሉን ጠለብ ህዝቢ ዝሰማዓሉን ገዛ ዝኸውን፣ ብኣንጻሩ፡ ብመሰረት ናይዚ ተነዲፉ ዘሎ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን”፡ እቲ ክምስረት ኣብ መደብ ዘሎ ባይቶ ኣዛዚ ዝኸነሉ፡ እተን ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ካኣ ኣገልገልቲ ናቲ ኮይነን ዝሰርሓሉ፣ ባይታ ክፍጠር እዩ ተሳኢሉ ዘሎ፡ ዝብል ግምት እዩ ዘሎኒ።

ምስዚ ኣብ ላዕሊ ዘቅረብክዎ ሓሳብ ብምትእስሳር፡ እታ ኣቀድም ኣቢሊ ኣብ ላዕሊ ዝጠቀስክዎ፡ ኣብ መእተዎ ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን ሰፊራ ዘላ፡ „ባይቶ ይኣክል ጀርመን ናይተን ብእውራጃታትን ብኸተማታትን ኣብ ሃገር ጀርመን ይኣክል ንምልኪ ኢለን ዝተበገሳ ህዝባውያን ስርርዓት ጥርናፊ እዩ“፡ እትብል ነጥቢ ደጊመ ክዝክር እፈቲ። እዛ ነጥቢ እዚኣ ብንቅሓት እንተኣስተማቂርናያ፡ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ወንንቲ “ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ምዃነን እያ ትሕብር። እምባኣር ነዛ ሓቂ እዚኣ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ሕጂ 7-ኣብ ሳልሳይ ምዕራፍ ዘላ “ዓንቐጽ 7”፡ ንኹለን ኣብ ውሽጣ ዘለዎ (ካብ ቐጽሪ 1. - ቐጽሪ 6.) ነጥቢታት ኣብ ጎድኒ ገዲፍና፡ ነታ ኣብ ኣርእስቲ ዘላ “ኣባልነት ደውምባልን ምስጎግን”፡ እትብል ነጥቢ ብሰነፍልጠት ንፈቲሻ። ብመሰረት ትሕዝቶ ናይዛ ነጥቢ እዝኣ፡ እቲ ክትከል ዝድለ ዘሎ ባይቶ፡ ከም ወናኒ፡ ከም ገባርን ሓዳግን፡ ኮይኑ እዩ ዝቐርብ ዘሎ። ከምቲ ኣቀድም ኣቢሊ ዝሓበርክዎ ግን፡ ባይቶ ወክልቲ ህዝቢ ዝእከብሉ ገዛ ዳኣ እምበር፡ ዋሃቢ ስራሕ ወይ ካኣ ሶንጊ ካብ ስራሕ ኣባላት ባይቶ ክኸውን ኣይክእልን እዩ። እቲ ክኸውን ዘለዎ መስርሕ፡ ሓደ ኣባል ባይቶ ብሕጊ ዘይቅድድን፡ ንሕጊ ዘይምእዘዞን እንተኸይኑ፡ ብጭብጢ ዝተሰነዩ ሓቤረታ ናብታ ንኸውክላ ዝላኤኸቶ ምንቅስቃስ ወይ ዝላኤኸ ህዝቢ ስምዕታ ይላኡኸ እዮ፡ ድሕሪዚ እታ ምንቅስቃስ ወይ እቲ ህዝቢ ክውሰድ ዘለዎ ስጉምቲ ይወስድ። ብኸምዚ መገዲዚ ካለ፡ ናጽነት ናይተን ምንቅስቃሳት ይዕቀብ። ካብኡ ዝተረፈ ግን፡ እቲ ባይቶ ክሳብ ናይ ምምሓርን ምስጎግን ስልጣን ክውንን እንተኸይኑ፡ ግህሰት ናጽነት ናይተን ነዚ ባይቶ እዚ ዝተኸለእ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት እዩ ስዲቡ ዝመጽእ። ከምቲ ኩላትና ንፈልጦ ኣብ ስርርዓት ናይ ወድባት/ሰልፍታት እውን እንተኸነ “ማእከላይ ባይቶ” ተብሂሉ ዝጽዋዕ ክፋል ኣለወን። ኣባላት ናይዚ ባይቶ እዚ፡ ቦቲ ውድብ/ሰልፊ ዝተሓረዩ ዳኣ እምበር፡ ልኡኻት ህዝቢ ስለዘይኮኑ፡ እቲ ባይቶ ከስርሖም ወይ ክሶጎም ስልጣን ኣለዎ። እዚ ኣብ ጀርመን ክምስረት ታሓሲቡ ዘሎ “ባይቶ ይኣክል” ግን ውጽኢት ስርርዕ ናይተን ኣብ ወርሒ 08. 2019ዓ.ም.ፈ. ኣብ ጊሰን (Giesen) ተኣኪቦን ዝነበራ ናይ 19 ከተማታት ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ስለዝኸነ፡ ከምቲ ግቡእ ኣቲ ስልጣን ናይ ህዝቢ እዩ ክኸውን ዘለዎ እምበር፡ ብመሰረት ናይዚ ክትግበር ዝድለ ዘሎ ንድፊ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ካብ ኢድ ህዝቢ ክምንዛዕ ኣይግባእን፡ ዝብል ርድኢት እዩ ዘሎኒ።

እምባኣር ኣብ ልዕሊ ሳልሳይ ምዕራፍ፡ ኣብ ዓንቐጽ 4.ን ዓንቐጽ 7. ዘለዎ ነጥብታት ርእይቶይ ከምዚ ኣብ ላዕሊ ዝቀረበ ኮይኑ፡ ሕጂ ኣብ መደምደምታ ጽሑፊይ፡ ኣብ ክዛተየላ ቀሪቢያ ዘለኹ፡ ኣብ ሓምሻይ ምዕራፍ፡ ዓንቐጽ 9. ዘለዎ፤ “ቐጽሪ 1.፡ ጉባኤ ዝላዓለ ስልጣን ናይ ባይቶ ይኣክል ጀርመን እዩ፤ ቐጽሪ 2. ጉባኤ ብወከልቲ ሽማግሌታት ናይ ኣውራጃታትን ከተማታትን ካብ ተራ ኣባላትን (ህዝብን) ዝተመርጹን ይቐውም”፡ ዝብላ ነጥብታት ክእቲ። እዛ ኣብ ቐጽሪ 1. ዘላ፡ ንጉባኤ ከምዝላዓለ ስልጣን ናይ ባይቶ፡ ገይራ እተቐርብ ነጥቢ፡ ብባህርያታ ኣብ ፖለቲካዊ ባህሊ ናይ ውድባትን ስልፍታትን ከምኡውን ምንቅስቃሳት ዝምዕበለት ቋንቋ እያ። እዚ ቋንቋዚ፡ እቲ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ ዝብል፣ ንህዝቢ ካብቶም ገበርትን ሓደግትን ኢና ባሃልቲ ተጻባይ መሰላቲ ዝገብር፡ ዘርእይ ስእሊ ናይ ሓደ ቅርጺ ውደባ እዩ። ህዝባዊ ምንቅስቃስ ክብገስ ዝገበርዎ ምክንያታት ግን፡ {መጀመርያ ኣብ 2010ዓ.ም.ፈ. ኣብ ነርወይ (Norway)፡ ድሕሪዚ ኣብ 2013 ካኣ ብምክንያት ኣብ ላምፓዱዛ ዝተራኣየ ናይ 360 ቅዝፈት ኤርትራውያን ኣብ ማእከላይ ባሕሪ፡ ከምኡውን ብምትሕብባር ዶር. ተሰፋማርያም (ወዲ ሻካሮ) ኣብ

አመራሪነት አብ ሃገር ኢንግሊዝ አብ ጀርመን፡ አብ መጨረሻውን ብሓያል ናይ ይአክል ድምጺ ካብ 2018/19 አብ መላእ ዓለም፡ ነቲ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ ዝብል ዝነበረ ፖለቲካዊ ባህሊ ናይ ውደባ ቅርጺ ቀጻልነቲ ንምርግጋጽ፣ ተጸባይ መሰላቲ ካብ መጽወቲ፣ ኮይኑ ንክተርፍ አይኮነን። ብፍላይ ካኣ እቲ መጀመርያ ብ-4. ህዝባውያን ምንቅስቃሳት አብ ጀርመን፡ {(1) ብህዝባዊ ምንቅስቃስ ፍራንክፎርትን ከባቢአን፣ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ካስልን ከባቢአን፣ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ሽቱትጋርትን ከባቢአን፡ ቡቲ ብ-NRW ዝፍለጥ ዝነበር ህዝባዊ ምንቅስቃስ፤ ዝተበገሰ ብሓባር ናይ ምስራሕ ሓሳብ፣ ዳሓር ስዒብ፡ ብሓያል ዝኾነ ተወፋይነት ሓው ይሳቅ፡ ምስተን አብ 2018/19 አብ ትሕቲ ይአክል ዝብል ጭርሖ አብ ዝተፈላለዩ ከተማታት ጀርመን ዝተፈጠሩ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት፡ ብቴለፎን ብምርኅብ ብዕለት 10. 08. 2019ዓ.ም.ፈ. ውዕሎ ጊሰን (Giesen) ከተማ ጀርመን ዘዓወተ፣ ህዝቢ እቲ ስልጣን ነቲ ንሱ ዝፈጠሮ ስርርዕ ንምርኅብ፣ ተጸባይ ካብ ገበርትን ሓደግትን ኮይኑ ክተርፍ፣ አይኮነን። እንታይ ዳኣ፡ ባዕሉ ወናኒ ጉዳይ ክኸውን፡ አብ ጉድዮ አድማዒ ተራ ክጸወት፣ ባዕሉ ተጣባቅን ዋርድያን መሰሉ ክኸውን፣ ስልጣን ናይ ህዝቢ ምኅኑ ከረጋግጽ፣ ዳኣ እምበር፡ ካብ መጽወቲ ተጸባይ መሰሉ ክኸውን አይኮነን። ስለዚ እዚ፡ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይአክል ጀርመን” እዚ፡ ብመሰረት ሓምሻይ ምዕራፍ፡ ዓንቅጽ 9. ቅጽሪ 1፡ ነቲ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ከተማብሮ ዝተበገሰሉ፡ ስልጣን ናይ ህዝቢ ምኅኑ ከረጋግጽ ዓጠቅሎ ዘሎ ጸዕሪ፡ ዝሕግዝ ኮይኑ አይረኽብክዎን። እኳ ዳኣ ብአንጻሩ፡ ውድብ ወይውን ሰልፊ ንምፍጣር ዝሕግዝ እምበር፡ ባህግታት ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ንምዕዋት ዘገልገል ኮይኑ አይርዳኦንን።

አብ መዕጻዊ መደምደምታ ጽሑፊይ እምባኣር አብታ ክካተዓላ ቀሪቢያ ዘለኹ፡ አብ ሓምሻይ ምዕራፍ፣ ዓንቅጽ 9. ቅጽሪ 2. ዘላ፡ “ጉባኤ ብወከልቲ ሽማግሌታት ናይ አውራጃታትን ከተማታትን ካብ ተራ አባላትን (ህዝብን) ዝተመርጹን ይቐውም”፡ እትብል ነጥቢ ክኣቱ። እህ ነጥቢ ዚኣ ክልተ ዓበይቲ ሽግር አለውዎ። እቲ ቀዳማይ ሽግር ናይህ ነጥቢ ዚኣ፡ ክንደይ ሰባት እዮም ካብ ሓንቲ ብአውራጃ ዝተወደበት ምንቅስቃስ አብ ጉባኤ ክሳተፉ፡ ክንደይ ሰባትክ ካብ ሓንቲ ብከተማ ዝተወደበት ምንቅስቃሶም፡ ንክተመኣም ወኪሎም ክሳተፉ ዝኸለሉ፡ ብንጹር ስለዘዮቐመጠት እዮ። ከምቲ ኩላትና ካብ ተምክሮ እንፈልጦ፡ ተራ ናይ ሓደ ሕጊ፡ አብ መንጎ ደቂ ሰባት **ፍትሒ ንምርግጋጽ**፡ ነገራት ብንጹር ምቕማጥ እዮ። እምባኣር አብዚ ሕጂ፡ ስለምንታይ እዮ እሞ፡ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይአክል ጀርመን”፡ ቅጽሪ ውክልና አብ ጉባኤ ነብሲ-ወክፍ ምንቅስቃስ፡ ብንጹር ከቀምጥ ዘይደለዮ፡ ዝብል ጥዕና ዘለዎ ሕቶ ክቀርብ ባህርያዊ እዮ። አብ ባይታ ዘሎ ሓቂ ከምዝምስክሮ፡ አብዝካየድ ዘሎ ስርርዕ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ብጀርመን ድረጃ፡ ገለ ምንቅስቃሳት ብአውራጃ፣ ገለ ኻኣ ብከተማ ተወዲበን፣ አብዚ ስርርዕ አባልነት ዘረጋገጸ ክህልዎ እንከለዎ፣ ገለ ውልቀ-ሰባት ካኣ፡ ናይ ህዝቢ ማንዳት ዘይብሎም ክነሶም፡ ግን ካኣ ከም ወከልቲ ምንቅስቃስ ናይ ሓደ ከተማ ኮይኖም አብዚ ስርርዕ ብጀርመን ደረጃ ዝኣተዉ አለው። እዚ ስለዚ እምባኣር አብ ጀርመን ማዕርነት ዘረጋገጸ አወዳድባ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ከምዘዮሎ እዮ ዝሕብር። እዚ ስለዝኾነ እቲ አወዳድባ ህዝባውያን ምንቅስቃስ አብ ጀርመን ካኣ፡ እዚ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይአክል ጀርመንዚ” አብ ክንዲ ግሉጽነት ከምመሳርሒ ዝጥቀመሉ፡ አየናይ ምንቅስቃስ ብኸንደይ ሰባት አብ ጉባኤ ይወክል ብንጹር ዘቐምጥ፡ ከምምስጢር ክሕዞ መሪጹ። እምባኣር አብዚ፡ እዚ “ህንጻ ሕጊዚ” ንውክልና አብ ጉባኤ ዝምልከት አብ ክንዲ ብንጹር ዘቐምጦ፡ ከም ሚስጢር ክሕዞ ዘምረጸ ምኸንያት እንታይ ኮን ይኸውን ...? ዝብል ሕቶ ክቀርብ ባህርያዊ እዮ። ብናተይ ግምት፡ ከምቲ አቀድም አቢሊ ዝሓበርክዎ፡ እቲ ምኸንያት፡ እቲ ማዕርነት ዘዮማእከለ አወዳድባ ናይተን ህዝባውያን ምንቅስቃሳት አብ ጀርመን እዮ። እዚ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይአክል ጀርመን” ካኣ፡ አብ ክንዲ ውሕስነት ናይዚ ቦኸሩ ዘሎ ማዕርነትን ናጽነትን ናይተን አብ ወርሒ 08. 2019ዓ.ም.ፈ. ባይቶ ይአክል ጀርመን ህይወት ክለብስ ዝገበሩ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ዘረጋገጹ፡ ነዚ መሰረታዊ መሰላትዚ ሰጊርዎም ክሓልፍ ምድፋሩ፡ ፍትሒ ከረጋግጽ ዝተበገሰ ሰነድ አይኮነን፡ እንታይ ዳኣ አብ መንጎ አዛዚን ታኣዛዝን ዘሎ ፍልልያን ብንጹር ንምቕማጥ አዮ ተነዲፉ፡ ዝብል አረዳድኦ ክህልወካ እዮ ዝዕድም።

ንኸምዚ ዝአመሰለ አራዳድኦ ሓቅነት ከምዘለዎ ዝሕግዝ ክልተ ነጥቢ አለዎ። ቀዳማይ፣ ከምቲ አቀዲም አቢሊ ዝሓበርክዎ፡ መብሃሕትኤን ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ጀርመን ንውሽጠን ክማሓደራሉ ዘኸለለን፣ አባላተን ዝቐየድሉ፣ መሰላቶምን ግቡአቶምን ብንጹር ዘቐመጠ፣ ሕጊ የብለንን። ብኻለእ ቋንቋ

እምባኦር፡ እዚ ዝቀረበ ሓሳብ፡ መብዛሕተኤን እዘን ዝተጠቐሳ ህዝባዊ ምንቅስቃሳት ግዝያውያን ዳኦ እምባኦር ቐወምቲ ከምዘይኮና፣ ወክልተን ካኦ ግዝያውያን ዳኦ እምባኦር ሕጋውያን ከምዘይኮኑ እዩ ብንጽር ኦቐሚጡ ዘሎ። እዚ ስለዝኾነ እቲ ሓቂ እምባኦር፡ ኦፕሃሃዲት ሽማግሌ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ጀርመን፡ ነዚ ዘዛርብኒ ዘሎ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ቅድሚ ምንጻፋ፡ ነዘን ዝጠቐስኻዎን ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ይኹን ወክልተን፡ ካብ ግዝያውያን ናብ ሕጋውያን ክቅየሩ ክቅየሩ ዕድል ክህብን ከተባብዕን እዩ ዝግብኦ ነይሩ። መታን እቲ ድሕሪዚ ዝኸይድ መስርሕ ኩሉ ሕጋውያን ክህልዎ ምእንቲ። ኦብ ክንዲ እዚ መንገዲዚ ዝምረጽ ግን፡ ኦፕሃሃዲት ሽማግሌ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ጀርመን፡ ነቲ ንሱ ዝነደፎ “ህንጻ ሕጊ”፡ ናብ ህዝቢ ዘይወረደ፣ ህዝቢ ዘይተኻታዓሉ፣ ድምጹ ዘይሃበሉ፣ ክነሱ፡ እነሆ ሕጂ ነዚ “ህንጻ ሕጊ” እዚ ንምጽዳቅ፣ ብጀርመን ደረጃ ጉባኤ ንምግባር፣ ትሻባሽብ ኣላ።

ካላኣይ፤ ስለምንታይ እዩ እሞ እቲ ኦፕሃሃዲት ሽማግሌ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ጀርመን፡ ቅድሚ ምንጻፍ ህንጻ ሕጊን፣ ጉባኤ ንምግባር ምሽብሻብን፣ ነተን ኩለን ውሽጣዊ ሕጊ ዘይብለን ሕጊ ክህልወን፣ ወክልተን ኦብ ክንዲ ግዝያውያን ሕጋውያን ክኹን፡ ዕድል ዘይሃበን ዘየተባበዩን...? ስለምንታይኻ ነዚ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” እዚ ናብ ህዝቢ ክወርድ፣ ህዝቢ ክካታዓሉ፣ ድምጹ ክህበሉ ከምዘለዎ፣ ክግበር ዘይተደለየ...? ንዝብሉ ሕቶታት፡ ናዓይ ከምዝርዳኣኒ፡ እቲ ስርርዕ ብጀርመን ደረጃ፡ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ፣ እቲ ክትክል ዝድለ ዘሎ “ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ኣዛዚ፡ ኣተን ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ብፍላይ እዘን ናይ ውሽጢ ሕጊ ዘይብለን ተማእዘዘቲ፡ ብኻለእ ጃንጃ፡ እቲ “ባይቶ ይኣክል” ጎይታ እተን ምንቅስቃሳት ካኦ ጊላ፡ ኮይነን ከገልግላ ዝካየድ ዘሎ መስርሕ እዩ፡ ዝብል ርድኤት እዩ ዘሎኒ። ናዓይ ከምዝርዳኣኒ፡ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ዘበገሶ ምክንያት፡ ህዝቢ ኦብ ጉዳዩ ወሳኒ ተራ ክጻወት፣ ድምጹ ብግቡእ ዝስማዓሉ፣ ኣዛዚ ዳኦ እምባኦር ተማእዘዘ ናይ ውሑዳት ዘይኮነሉ፡ መቃለሲ ባይታ ንምፍጣር እዩ ነይሩ። ኦብዚ ዝራኣይ ዘሎ፡ ምትእኽኻብ ህዝባውያን ምንቅስቃሳት ብጀርመን ደረጃ፡ እቲ “ህንጻ ሕጊ ባይቶ ይኣክል ጀርመን” ናብ ህዝቢ ወራዳ፡ ህዝቢ ክኻታዓሉን ድምጹ ክህበሉን፡ ክግበር ዘይተደለየ፡ ኦብ መጨረሻ ኣቲ ባይቶ ኣዛዚ፡ እቲ ህዝቢ ካኦ ታኣዛዚ ኮይኑ ክተርፍ ስለዝተደለየ እዩ። ካብ ኩሉ ካኦ፡ ገለ ሰባት፡ ብድሕሪት ዝተኸልዎ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ዘየለ፣ ናይ ህዝቢ ማንጻት ዘይብሎም፣ ክነሶም፡ ከም ወክልቲ ህዝቢ ኮይኖም፡ ኦብዚ ባይቶ እዚ ዝተጸንበሩ ውልቀ-ሰባት ስለዘለው፡ ኦብ መጨረሻ እዚ “ባይቶ ይኣክል ጀርመን” እዚ፡ ውድባዊ ወይ እውን ሰልፋዊ ቅርጺ ዘለዎ፣ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ ዝኸይድ መቃለሲ ናይ ሰባት ዳኦ ክኸውን ዝኸእል እምባኦር፡ ህዝቢ ዘቐደመን ህዝቢ ዘማእከለን ስርርዕ ክኸውን ኣይክእልን እዩ፡ ዝብል ዕግቡት እዩ ዘሎኒ።

ዘላኣላማዊ ዝኸሪ ክብርን ልኡላውነት ሃገርና ዘረጋገጹ/ጸ ስማእታትና

ዓወት ንተቃላሳይ ህዝብና

ወድቀት ንገባቲ ስርዓት ኢሳያስን መሻርኽቲን

ካብ ኣስፋሃ ተስፋሚካኤል

10.09.2010